

DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO NR. IX-1007 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), reaguodama į tai, kad 2021 m. spalio 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje buvo pritarta dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) teikimo Lietuvos Respublikos Seimui, **maloniai prašo Jūsų svarstant šį Įstatymo projektą įvertinti ekonominę situaciją rinkoje, augančią infliaciją ir atsižvelgti į LVK pastabas dėl Vyriausybės atstovų siūlymų** didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį (toliau – NPD), kurie būtų reikšmingi tik vienai grupei, t. y. mažiausias pajamas gaunantiems darbuotojams, kurių mėnesio pajamos neviršija vidutinio darbo užmokesčio (toliau – VDU), nesilūtant subalansuotų sprendimų kaip išlaikyti pajamų augimą ir darbuotojams, gaunantiems daugiau nei VDU.

Pažymime, kad svarstant NPD didinimo klausimą kartu neatsiejamai buvo sprendžiamas ir minimalios mėnesio algos (toliau – MMA) didinimo klausimas. Paminėtina, kad nors Konstitucijoje yra įtvirtintas socialinės darnos imperatyvas (Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d., 2003 m. gruodžio 3 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai), valstybė, vykdydama savo funkcijas, turi veikti visos visuomenės interesais (Konstitucinio teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2008 m. spalio 30 d., 2015 m. balandžio 3 d. nutarimai), Konstitucinio Teismo taip pat konstatuota, kad iš Konstitucijos kyla **valstybės pareiga užtikrinti darbo santykių subjektų bendradarbiavimą socialinės partnerystės pagrindu** ir saugoti darbuotojo teises (1998 m. rugsėjo 24 d. nutarimas), tačiau tikrojo socialinio dialogo svarstant MMA dydį pasigesta. Socialinis dialogas, kuris kaip tik turėtų būti svarbi ir efektyvi priemonė sprendžiant socialinius visuomenės ginčus, padėti mažinti įtampą tarp atskirų visuomenės sluoksnių, o Vyriausybei sudaryti sąlygas išklaudyti suinteresuotų darbo rinkos dalyvių pozicijas ir rasti visiems priimtinausią sprendimą su mažiausiomis neigiamų pasekmių atsiradimo galimybėmis, buvo ignoruotas. Į verslo išsakytus argumentus nebuvo įsiklausyta, be to, **nesilaikant formulės, kas buvo iš anksto sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje, pasiūlyta MMA padidinti iki 730 Eur**, nors ne kartą akcentavome, kad MMA didinimas turėtų būti racionalus ir atsakingas, kad darbuotojai realiai turėtų pajauti pajamų padidėjimą ir tai neturėtų neproporcingai auginti darbo vietos kainos. Buvome atkreipę dėmesį, kad atlyginimai auga itin sparčiai – nuo 2016 m. netto vidutinis darbo užmokestis didėja po 8,7–14,2 proc. per metus, o popandeminėmis krizės sąlygomis kai kuriems verslams itin sunku konkuruoti su itin sparčiai augančiais atlyginimais.

Patvirtintas MMA dydis buvo paskaičiuotas Vyriausybės atstovams pasirinkus naudingus ekonominių prognozių rodiklius, reikalingus priimant politinius ir ekonominius sprendimus, palankius darbuotojams, dirbantiems nekvalifikuotą darbą, tačiau neatsižvelgiant į visų socialinių partnerių nuomonę bei į tą faktą, kad MMA nustatymas turėjo būti depolitizuotas.

Nebuvo atsižvelgta į tai, kad MMA didinimas ypač palies transporto sektorių, jei tuo pačiu bus išlaikytas komandiruojamiems vairuotojams taikomas 1,65 MMA koeficientas, o būtent dėl tokio koeficiento dydžio ir buvo nuspręsta Vyriausybės posėdyje svarstant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimo Nr. 99 „Dėl Komandiruočių sąnaudų atskaitymo iš pajamų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo klausimą. Tokie valdžios sprendimai (MMA padidinimas iki 730 Eur ir paliktas galioti 1,65 koeficiento taikymas) neigiamai veiks Lietuvos konkurencingumą darbo

sanaudų prasme, nes Lietuvoje veikiančios tarptautinio transporto įmonės bendrojoje Europos Sąjungos rinkoje konkuruoja su tokiomis valstybėmis kaip Lenkija, Latvija, Estija, Vengrija, Bulgarija, Rumunija, Čekija ir kt., tačiau nei vienoje iš šių valstybių nėra nustatyto MMA koeficiento.

Pažymėtina, kad aukščiau minėtas Vyriausybės sprendimas dėl MMA koeficiento priimtas taip pat neįsiklausius į socialinių partnerių nuomonę, nes šiuo metu vis dar neužbaigtas socialinis trišalis dialogas, kurio formate Lietuvos Respublikos Trišalės tarybos šalių – Vyriausybės, darbdavių organizacijų ir profesinių sąjungų – atstovai ieško sutarimo, kaip būtų galima gerinti darbuotojų tarptautinio krovinių vežimo sektoriuje darbo sąlygas, užtikrinti jų sveikatą ir saugą darbo vietoje. Šiuo metu jau yra įvykę keturi susitikimai, kurių metu buvo diskutuota dėl koeficiento, taikomo leidžiant mokėti maksimalią dienpinigių sumą, dydžio ir skirtingų dienpinigių dydžių taikymo, vyko krovinių kelių transporto sektoriaus vairuotojų darbo apmokėjimo Lietuvoje analizės pristatymas, numatoma ir daugiau susitikimų. Atkreiptinas dėmesys, kad LVK 2021 m. rugpjūčio 20 raštu Nr. 21-154VK buvo informavusi Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir Finansų ministeriją apie tai, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra parengusi susitarimo „Dėl krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų darbo sąlygų“ projektą, kurio turinys yra šių derybų objektas. Atsižvelgiant į tai, kad minėto susitarimo projekte kaip vienas iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nurodytų išpareigojimų yra „2.1. palaikyti 1,65 koeficiento, taikomo leidžiant mokėti maksimalią dienpinigių sumą, nustatymą“, manome, kad Vyriausybė turėjo reaguoti ir atsižvelgti į prašymą palaukti galutinio socialinių partnerių susitarimo, priimdama sprendimą dėl MMA koeficiento.

Ne kartą minėjome, kad atsitraukiant valstybės paramai, galime greitai metu susidurti ir su bankrotą skelbiančių įmonių skaičiaus didėjimu (Lietuvoje 2020 m. buvo itin mažai bankrotų lyginant netgi su 2019 m., kas indikuoja, kad daug įmonių išgyveno dėl valstybės paramos), todėl reiktų veikti atsargiai didinant MMA. Kaip optimalų sprendimą siūlėme didinti NPD, kad būtų didinama gryną pinigų „į rankas“ suma, bet neprisidedama prie infliacijos augimo, nes tai dar labiau skatins didinti kainas paslaugų sektoriuje.

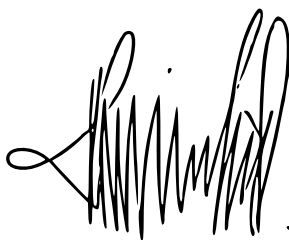
LVK pritaria Įstatymo projekto **tikslui nuo 2022 m. sausio 1 d. padidinti NPD**, kuris yra mokestinė priemonė, leidžianti sumažinti santykinę mokesčio naštą mažiau uždirbantiems asmenims ir galėtų būti efektyvi priemonė, mažinant pajamų nelygybę ir skurdą, kaip vieną svarbiausių Lietuvos problemų, **tačiau tam, kad mažiausiai uždirbantys asmenys tikrai pajustų realų pajamų padidėjimą, leidžiantį lengviau patenkinti esminius poreikius, tikslinga NPD dydį sulyginti su MMA dydžiu, nekeičiant apskaičiavimo formuliu ir neįvedant naujų taisyklių**. Atsižvelgiant į tai, kad norima didinti gyventojų pajamas iš darbo užmokesčio „į rankas“ mažiausiai uždirbantiems asmenims, LVK nuomone, tai turėtų būti daroma ne pasirenkant naują algoritmą ir keičiant galiojančią NPD formulę, o **paliekant tą pačią galiojančią taisyklę, t. y. neatiminėti iš tų, kurie gauna daugiau nei 1 VDU, o NPD padidinti iki minimalaus darbo užmokesčio dydžio, ypač įvertinti tokios formulės įtaką paskesniais metais**.

Derindami Įstatymo projektą **Finansų ministerijai siūlėme aiškiai nurodyti, kiek didėtų mokestinė našta darbuotojams, kurie uždirba daugiau nei 1 ar 2 ir daugiau VDU, kurie yra kvalifikuoti ir kurie kuria pridėtinę vertę, prašėme aiškinamajame rašte pateikti šiuos paskaičiavimus**. Manome, kad vienodai reikšminga yra informacija apie planuojamas surinkti lėšas į valstybės biudžetą, nes aiškinamajame rašte buvo tik nurodyta, kad „padidinus maksimalų taikytiną NPD ir neįgaliesiems ar riboto darbingumo asmenims taikytiną NPD, preliminariu skaičiavimu, valstybės ir savivaldybių biudžetai neteks apie 74,1 milijono eurų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio“, tačiau trūksta informacijos, kokią naudą biudžetas gaus kitais ir paskesniais metais dėl pasikeitusios apskaičiavimo formulės, ir įvedamos naujos (20 straipsnio 1 dalies papildymas 3 punktu). Mūsų nuomone, Įstatymo projekto derinimo metu nebuvo aiškiai nurodyta siūlomų pakeitimų **kompleksinė nauda ir kaštai**, todėl svarstant Įstatymo projektą siūlome į tai atsižvelgti ir **svarstyti NPD sulyginimo su MMA galimybę, palikti šiuo metu galiojančią formulę, kuria vadovaujantis,**

didelė dalis darbuotojų gautų keliais ar keliolika eurų daugiau dėl kasmetinio MMA padidėjimo
– būtų visiems užtikrinta galimybė gauti daugiau pajamų, net ir tiems, kurie gauna VDU.
Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Prezidentas

Andrius Romanovskis

Originalas nebus siunčiamas. Akvilė Razumienė, el.p.: akvile@lvk.lt, tel. +370 5 212 1111